

Régiók Bizottsága vélemény – Tárgy: „Az elmélkedés időszaka: az Európai Unióról folytatott vita értékelésének struktúrája, témája és kerete”

(2006/C 81/09)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

TEKINTETTEL az Európai Parlament 2005. szeptember 6-án hozott határozatára, mely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikkének (4) bekezdése alapján e tárgyban kikéri a Régiók Bizottsága véleményét;

TEKINTETTEL a 2005. július 27-én hozott elnöki határozatára, mely szerint a Működési Szabályzat 40. cikkének (2) bekezdése alapján az e tárgyú vélemény főelőadói feladatkörével megbízza **Franz Schausberger**t, Salzburg szövetségi tartomány képviselőjét a Régiók Bizottságában (AT/EPP), illetve **Cllr Lord Graham Tope-t**, Nagy-London közigazgatási hatóságának képviselőjét (UK/ALDE);

TEKINTETTEL a 2004. október 29-én az állam- és kormányfők által aláírt, európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződésre (CIG 87/04 rev. 1, CIG 87/04 Add 1 rev. 1, CIG 87/04 Add 2 rev. 1);

TEKINTETTEL az európai alkotmány létrehozásáról szóló szerződésről 2004. november 17-én megfogalmazott véleményére (CdR 354/2003 fin ⁽¹⁾);

TEKINTETTEL a 2001. november 21-én kiadott *Polgárközeliség* című jelentésére (CdR 436/2000 fin);

a 2005. október 12-én és 13-án tartott 61. plenáris ülésén (a 2005. október 13-i ülésnapon) elfogadta a következő véleményt:

A Régiók Bizottsága nézetei és ajánlásai

A Régiók Bizottsága

a) *Háttér*

1. **úgy véli**, hogy a béke, a szabadság és a jólét megőrzése érdekében egy politikailag erős és demokratikus Európára és szilárdabb európai vezetésre, valamint egy dinamikusabb európai projektnek kedvező szoros együttműködésre van szükség;

2. **attól tart**, hogy a túl hosszú elmélkedési időszak árthat az Európai Unió közvélemény által érzékelt képének, és felszólítja az összes intézményt, hogy térjenek vissza az európai eszme és egyesülés tulajdonképpeni értelméhez, és támogassák azt;

3. **célszerűnek tartja azonban** az elmélkedés időszakának kihasználását arra, hogy megvizsgálják, mit gondol a nagyközönség a tagállamokban az Európai Unióról, illetve hogy polgárai támogatására építve megszilárdítsák az EU olyan alapvető céljait, értékeit és elveit, mint a szolidaritás, hatékonyság, átláthatóság és együttműködés;

4. e tekintetben **emlékeztet** az alkotmány szerződésbe beépített Chartában szereplő alapvető jogok jelentőségére;

5. **úgy véli**, hogy az Európai Uniónak komolyan kell vennie a francia és a holland referendum eredményét, és ennek láthatóvá is kell válnia; **úgy ítéli meg**, hogy ha az alkotmány szerződés ratifikációs folyamata az eredeti menetrend módosítása és európai szintű átgondolásra irányuló erőfeszítések nélkül

folytatódik tovább, az negatív üzenet lenne Európa polgárai számára, és további elutasítást szülne a tagállamokban;

6. mindazonáltal **felismeri**, hogy az elutasítás okai sokrétűek és különbözőek, illetve olykor nem is magában a szerződésben keresendőek; elsődlegesnek **tekinti** ezért az erőfeszítéseknek a vita kontextusára történő összpontosítását, a pénzügyi tervről történő eredményes megállapodásra kihegyezve azt; **hangsúlyozza** azonban, hogy a tagállamok több mint fele már ratifikálta a szerződést az általa választott módon, és ezeknek a tagállamoknak a döntése ugyanannyit kell, hogy érjen, mint a szerződés ellen szavazóké;

7. **újra hangot ad** elkötelezettségének az alkotmány szerződés eredményei mellett, amely – az előző szerződésekhez képest – az EU működőképességének, egyszerűségének és érthetőségének jelentős javítása révén felelősségteljesebb európai kormányzást biztosít;

8. **úgy ítéli meg**, hogy az Európai Unió és intézményei jövőjéről folytatott vita kiszélesítése során hangsúlyt kellene fektetni arra, hogy az európai uniós tagság, illetve állampolgárság mennyi tényleges, illetve lehetséges gyakorlati haszonnal jár polgárai számára;

9. annak érdekében, hogy Európa polgárai visszanyerjék az európai projektekbe vetett bizalmukat, felhívja az Európai Unió intézményeit, hogy:

– hozzanak döntéseket azokon a területeken, amelyeken az Unió valódi többletértéket nyújthat az európai polgároknak;

⁽¹⁾ HL C 71., 2005.3.22., 1. o.

- kezdjenek sokkal decentralizáltabb módon működni, tiszteltben tartva és ösztönözve a szubszidiaritás elvét, melyet önkormányzati szinten is alkalmazni kell;
- szemléltessék proaktív módon, hogy a politikai unió nem ássa alá Európa kulturális és nyelvi sokszínűségét;
- mutassák meg, hogy Európa lehetőséget biztosít polgárainak, hogy személyes és szakmai jellegű tapasztalataikat európai szinten fejleszthessék;
- alakítson ki állandó, kétirányú párbeszédet Európa polgárainal;
- alakítsák ki a fokozott átláthatóság kultúráját, különösen a Tanács munkájának hozzáférhetőbbé tétele révén, annak érdekében, hogy a polgárok jobban megértsék az EU döntéshozatali folyamatait;

10. **szorgalmazza** azon tevékenységek folytatását, amelyek előmozdítják a szubszidiaritás elvének alkalmazását az összes területen, valamint azoknak az előnyöknek a kihasználását, amelyeket a regionális és helyi intézmények nagyobb közelsége nyújthat a polgároknak;

11. **felhívja** a tagállamokat, hogy – meghatározva a célokat, a lehetséges földrajzi határokat és a hosszú távú célkitűzéseket – mélyítsék el az EU politikai integrációját, amely a kibővített Unió fejlődésének nélkülözhetetlen alapja; mivel az európai uniós tagság együtt jár a helyi és demokratikus önkormányzatok tiszteltben tartásával az egyes országokban meglévő alkotmányos kereteken belül;

12. **felhívja** a tagállami, regionális és helyi szinten tevékenykedő politikusokat, hogy vállaljanak felelősséget tetteikért saját hatáskörükben, és hagyjanak fel azzal az általánosan elterjedt szokással, hogy „Brüsszelt” állítják be bűnbaknak; **hangsúlyozza**, hogy az Európai Unió csak akkor érheti el céljait, ha az európai, nemzeti, regionális és helyi szintű politikusok felelősségteljesen megosztják egymás között a feladatokat és elismerik, hogy az intézményes tisztelt – a jó kormányzás előfeltételként – nélkülözhetetlen tényezője a sikernek;

b) A vita szerkezete

13. **úgy véli**, hogy az EU intézményeinek vitát kell kezdeményezniük az általuk képviselt emberekkel és közösségekkel, tükrözve azt a nyílt hozzáállást, mely az alkotmánytervezés is jellemző volt. Ez utóbbit egy olyan konvent dolgozta ki, melyben részt vettek a nemzeti parlamentek képviselői, politikai pártok, a helyi és regionális önkormányzatok, a civil társadalom, valamint a szociális partnerek. A vita során fontos világgossá tenni a nagyközönség számára az Európai Unió politikai, gazdasági és társadalmi jellegű hozzáadott értékét;

14. **úgy ítéli meg**, hogy az Európai Unió helyi és regionális önkormányzatainak intézményes képviselőjeként tevékeny szerepet kell játszania a politikai és intézményes kezdeményezésekben az állam-és kormányfők által kihirdetett elmélkedési

időszak alatt; e célból, a valódi decentralizált vita kialakítása érdekében menetrendet (?) **javasol**;

15. **felhívja** a helyi és regionális önkormányzatokat arra, hogy tegyék érdekeltté és tájékoztassák polgárait az Európai Unió jövőjéről folytatott vita őket érintő ügyeiről, valamint arra, hogy a decentralizált regionális és helyi jellegű információs politika segítségével világítsák meg jobban az európai integráció folyamatait és gyakorlati vívmányait. Úgy véli, hogy egy pusztán európai szinten folytatott vita nem juthat el a széles nyilvánossághoz, és ezért a nemzeteken túlmutató elemeket is tartalmazó szervezett vitákra van szükség, melyekben – nemzeti, regionális vagy helyi vezetéssel – az RB tagjai is részt vesznek, és melyeket az EU-intézmények is támogatnak;

16. **megerősíti** az általa követett „alulról felfelé” (bottom-up) megközelítés jellegzetességeit, és **kötelezettséget vállal** arra, hogy tagjai révén tájékoztodik a regionális és helyi önkormányzatok szerveinek a közösségi politikákat és az intézményeket illető álláspontjáról, valamint közvetíti ezeket az uniós intézmények felé politikai elemzésekkel és innovatív javaslatokkal együtt;

17. **javasolja**, hogy a polgárokkal folytatott párbeszéd ne korlátozódjon egyszeri kampányokra, és középpontjában ne az intézményi munka részletei álljanak; Ezért **sürgeti** az Uniót, hogy helyezze a hangsúlyt az olyan információk továbbítására, amelyeknek közvetlen gyakorlati haszna van a polgárok számára, és amelyek lehetővé teszik, hogy kihasználják a rendelkezésükre álló, az EU által kínált lehetőségeket;

18. arra **buzdítja** az európai intézményeket, a tagállamokat, valamint a regionális és helyi önkormányzatokat, hogy alakítsák ki a polgárokkal az alulról induló párbeszéd új, interaktív módjait; modern elektronikus médiumokat alkalmazva a vitákhoz (mint pl. az „Európa figyel” Ausztriában vagy a „Nemzeti Fórum Európáról” Írországból) és gondoskodva arról, hogy az üzenet a polgárok saját nyelvén is hozzáférhető legyen, ne csak egyes kijelölt EU-nyelveken. Emellett némileg az is az intézmények és a tagállamok felelőssége, hogy ellentmondjanak az Európai Unióval kapcsolatos, különösen a média által terjesztett, tárgyi tévedéseket tartalmazó állításoknak;

19. **elismeri** a helyi és regionális média, különösképp pedig a helyi sajtó nélkülözhetetlen szerepét ebben a vonatkozásban, nem utolsósorban a miatt, mert ez utóbbi érthető, hétköznapi módon tud szólni a polgárokhöz saját helyi nyelvükön;

c) Az elmélkedés tárgyköre

Általános érvényességi terület

20. **Úgy ítéli meg**, hogy az alkotmánytervezés rendelkezései az Európai Unió területi dimenziójának megszilárdítása és a helyi, valamint regionális önkormányzatok mind a Régiók Bizottsága által, mind pedig az általában vett intézményes képviselőtének tekintetében fontos és pozitív fejleményt jelentenek;

(?) Melléklet

21. **felhívja** az európai intézményeket, hogy igazi „szubszidiaritás-kultúrát” segítsenek kialakítani az Unión, annak tagállamain, valamint regionális és helyi önkormányzatain belül, és késedelem nélkül alkalmazzák az alkotmány szerződésben rögzített szubszidiaritás és arányosság elveit, melyek egyszerű és hatékony módon szemléltetik a polgárok számára, hogy az Unió csakis akkor cselekszik, ha ebből egyértelműen többletérték származik, és a cselekvés a hatékonyabb jogalkotás elvét tiszteletben tartja;

22. **szorgalmazza** a „polgárközeliség” fogalmának alkalmazását az európai politikák és jogszabályok végrehajtásakor, mivel ez kézzelfogható megnyilvánulása lenne annak, hogy – közvetlenül reagálva a polgárokat érintő ügyekre – megvan a szándék a nagyobb átláthatóságot célzó eljárások útnak indítására; egy olyan új jogi eszköz létrehozása, mely a régiók közötti és a határokon átnyúló – többek közt gazdasági és társadalmi – együttműködés megkönnyítésére irányul, például egyértelmű jelzés lenne ebben a vonatkozásban egy polgárközelibb Európa felé;

23. **hangsúlyozza**, hogy míg e szempontok az alkotmány szerződésbe való foglalása kívánatos lenne, a szóban forgó rendelkezésekből adódó cselekvések és kötelezettségek közül nem egy közvetlenül is beilleszthető a Közösség tevékenységei közé, mint például a hatásvizsgálatok olyan módon történő kibővítése, hogy azok kiterjedjenek az új EU-jogszabályoknak a helyi és regionális önkormányzatokra gyakorolt pénzügyi és adminisztrációs kihatására is;

24. különösképp **üdvözli** az alkotmány szerződés következő pontjait mint a jó kormányzást szemléltető cikkeket és biztosítást, hogy oltalmukra és végrehajtásukra teljes figyelem háruljon az elmélkedés időszaka alatt:

- a helyi és regionális önkormányzatok szerepének elismerése az EU-kormányzásban;
- jobb konzultáció a jogalkotási javaslatok közzétételét megelőzően;
- a helyi vagy regionális önkormányzatokra eső pénzügyi és adminisztrációs terhek figyelembevétele;
- a szubszidiaritás tágabb értelmű meghatározása úgy, hogy abban helyet kapjanak a helyi és regionális önkormányzatok is;
- a kulturális és nyelvi sokszínűség elismerése a bőség megőrzendő forrásaként, az együttműködés és az integráció alapító elveivel együtt;
- A Régiók Bizottsága szerepének erősítése, különösképp pedig az Európai Bírósághoz való fordulás jogának megteremtése a bizottság saját előjogait, illetve a szubszidiaritás elvének megsértését érintő ügyekben;
- A képviseleti (pl. helyi vagy regionális önkormányzatokat tömörítő) szövetségek megemlézése;

Aktuális témák a vitához

25. **úgy ítéli meg**, hogy kulcsfontosságú, hogy az EU megfelelő erőforrásokkal rendelkezzen a rábízott feladatok telje-

sítéséhez; **megismétli**, hogy támogatja az Európai Bizottságnak a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó pénzügyi tervről szóló javaslatait;

26. **úgy ítéli meg**, elérkezett az idő az EU-költségvetés hosszú távú finanszírozásának alapjairól való elgondolkodásra és az Európai Parlament a költségvetés feletti demokratikus ellenőrzésének megerősítésére;

27. **emlékezteti** a tagállamokat arra, hogy a kohéziós politika olyan terület, ahol az EU már régóta bizonyítottan valódi többletértéket nyújt, láthatósága révén lehetővé teszi a polgárok számára, hogy mindennapjaikban is megbecsüljék az EU konkrét és pozitív tevékenységét, az európai szolidaritás alapját képezi, és így megkülönbözteti az európai szociális modellt a nemzetek közötti integráció többi példájától;

28. **megerősíti** a növekedési és foglalkoztatási partnerség (a lisszaboni stratégia) támogatását mint a gazdasági célok, a fenntartható fejlődés, valamint az európai társadalmi modell korszerűsítésének és fejlesztésének kiegyensúlyozott megközelítését;

29. **úgy véli**, hogy az EU versenyképességének erősítéséhez szükség van annak segítésére, hogy az európai polgárok fejleszthessék képességeiket és kreativitásukat a nemzeti határokon túl. Úgy gondolja továbbá, hogy a kulturálisan sokszínű Unió értéke sokkal kézzelfoghatóbb lesz az európaiak számára, ha európai kontextusban gyűjtene majd élettapasztalatokat. Ezért a versenyképesség erősítése, illetve az európai polgárok az európai projekthez való közelebb hozása érdekében **hangsúlyozza** annak szükségességét, hogy az EU folytassa a személyek szabad mozgásának megkönnyítését és az Unión belüli nagyobb mobilitás elősegítését;

30. **támogatja** az EU fenntartható fejlődésre irányuló stratégiáját, és különösen **azt hangsúlyozza**, hogy a környezet állapotának javítására irányuló közösségi tevékenységeknek és támogatásoknak nagy hatással kell lenniük a nemzeti, regionális vagy helyi szintekre;

31. **emlékeztet** az európai polgárság egyedülálló jellegére mint az identitás olyan formájára, amely nem pótolja a nemzeti állampolgárságot;

32. **felhív** az oktatásba – ideértve az összes polgár rendelkezésére álló élethosszig tartó tanulás lehetőségeit –, a kutatásba és az innovációba történő jóval nagyobb mértékű befektetésre európai és nemzeti szinten, mivel ez a legjobb módja annak, hogy több és jobb munkahelyet lehessen teremteni az európai polgárok számára, illetve hogy Európa versenyképessége erősödjék a világ gazdaságban;

33. **meg van győződve** arról, hogy Európa, illetve az európai politikák jobb közvetítése érdekében a nemzeti, regionális és helyi hatóságoknak és önkormányzatoknak erőfeszítéseket kell tenniük az oktatás terén, például külön iskolai tanfolyamok elindításával, az európai dimenzióknak az iskolai tantervekbe való beépítésével, illetve az iskola utáni oktatás és tanár-továbbképző tanfolyamok bevezetésével;

34. **meg van győződve** arról is, hogy a helyi és regionális tisztviselők körében, akiknek napi munkájuk során rendeletekkel kell dolgozniuk, pozitív európai kultúrát kell terjeszteni;

d) *Értékelés*

35. **arra buzdítja** az EU intézményeket, illetve a tagállamokat, hogy figyeljenek oda polgáraikra annak érdekében, hogy a vita eredményeit kiértékelhessék az elmélkedés időszaka alatt;

36. **tudatában van annak**, hogy az elmélkedés időszaka alatt többféle lehetséges forgatókönyvről is vita folyhat majd,

azonban **ellenzi** az alkotmányszerződésnek a nizzai szerződés javára történő elutasítását, és **szorgalmazza** egy olyan, megállapodáson alapuló megközelítésmód alkalmazását, mely a 2009-ben történő ratifikációt irányozza elő;

37. **tevékenyen részt kíván venni** az alkotmányszerződés újraindítási folyamatában, és **felkínálja** segítségét az Európai Parlamentnek a sikeres eredmény biztosítására tett erőfeszítéseikhez.

Brüsszel, 2005. október 13.

A Régiók Bizottsága

elnöke

Peter STRAUB

MELLÉKLET

Az RB menetrendjavaslata az elmélkedés időszakának decentralizált vitája érdekében

Alapvető szempontok

- Az elmélkedés időszaka a párbeszéd aktív és dinamikus időszaka kell, hogy legyen, melynek során az európai intézmények – egy Európáról szóló strukturált, decentralizált és minőségi vita előmozdítása érdekében, mely a polgárokat leginkább érintő témákról szól – találkoznak a polgárokkal.
- A vita inkább a kormányzásról, és nem a ratifikálás folyamatának mechanizmusáról szólna, a polgárközeliség fogalmán alapulna, Európa városaiban és régióiban, nem pedig Brüsszelben folyna; nem az alkotmányszerződésről, hanem az Unió céljáról, többletértékéről, alapértékeiről és politikáiról kellene szólnia.
- A helyi és regionális képviselőknek és gyűléseknek intézményesen és proaktív módon kellene benne részt venniük, teljes mértékben integrálódva az Unió jövőjéről szóló vitába, ezzel is vállalva a polgárokkal szembeni felelősségüket.
- Néhány megvitatandó téma: az alkotmányszerződésbe beépített Chartában szereplő alapvető jogok szerepe és jelentősége, az európai szociális modell, a szolidaritás, a szubszidiaritás és az arányosság, az egységes piac, a versenyképesség, a növekedés és a foglalkoztatás, a környezetvédelem, a fenntartható fejlődés, az energetikai politika, a szolgáltatások és finanszírozásuk, az Európai Gazdasági és Monetáris Unió gazdasági vetületei, a globalizáció téjjei a KKV-kre nézve, az európai polgársághoz kapcsolódó jogok és szabadságok, illetve az összetartozás érzése, a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térsége, bővítés és elmélyítés, oktatási, kutatási és innovációs politika. Az érintett témákat mindenképpen a helyi és regionális szinten érzékelt szituációnak kell megfeleltetni.
- Az RB proaktív szerepet kíván játszani az Európai Parlamenttel együtt; az európai parlamenti, illetve a helyi és regionális képviselőknek együtt kell hozzájárulniuk az elmélkedés időszakának demokratikus, politikai vitájához.
- A javasolt intézkedések hatékony és megfelelő végrehajtása érdekében az RB szeretné elérni a rendelkezésre álló pénzügyi eszközök növelését, sőt, 2006-tól kezdődően egy e célra meghatározott új költségvetési tételből szeretne részesedni.

A 2006–2009-es időszakra tervezett intézkedések

- „Platformok Európáért” párhuzamos létrehozása minden egyes tagállamban; ezek nyílt információs és vitaterek lennének Európáról, értékeiről, célkitűzéseiről és hatáiról:
- 1. szakasz (2005. október–2006. március): a helyi és regionális önkormányzatok „nagyköveteiből” álló regionális bizottságok létrehozása, mely magába foglalná tagjai hálózatát, a politikai pártokat, a regionális parlamenteket és a nemzetgyűlések tagjait, a helyi és regionális médiát, a civil társadalmat, a társadalmi és oktatási szereplőket, felhívna a polgárok, elsősorban a fiatalok figyelmét, és érvényre juttatná az európai értékeket.

- 2. szakasz (2006. január–2009. június): helyszíni találkozók szervezése az RB és az Európai Parlament tagjainak részvételével meghatározott problémákról:
 - a célcsoportok azonosítása: helyi és regionális közigazgatás, újságírók, tanárok, fiatalok stb.;
 - a polgárok problémáinak és félelmeinek meghallgatása nyilvános üléseken, ezáltal az általuk legsúlyosabbnak vélt problémák azonosítása a média segítségével, és az Európai Parlamenttel együttműködve;
 - az RB tagjai által használatos kommunikációs eszközök sorának meghatározása;
 - bejelentések a helyi és országos médiának;
 - informatikai vitafórumok használata, illetve virtuális regionális fórumok létrehozása;
 - tájékoztató dokumentumok kiadása.
 - 3. szakasz (2007. januártól): a vita eredményeinek értékelése és konszolidálása Európa városaiban és régióiban.
 - Az RB – más európai intézményekkel együttműködésben, és az Európai Bizottság pénzügyi támogatásával – minden évben helyi és regionális médiaüléseket szervezne. Az első ülés tervezett időpontja: 2006.
 - Tanulmány kidolgozása az információs tevékenységről és a helyi és regionális médiával fenntartott kapcsolatokról a Brüsszelben jelen lévő helyi és regionális képviselői irodákkal, illetve az RB kommunikációs és sajtóosztályával együttműködve. Ez a téma az OPEN DAYS 2006 rendezvény vezérfonala lehetne.
 - A közösségi fellépés többletértékét és ennek az európai polgárokra kifejtett jelentőségét hangsúlyozó füzet kidolgozása, melyet az RB tagjai széles körben terjesztenének, és mutatnának be. Új felfogású kiadványról lenne szó: pedagógiai, olvasható és érthető, amely felkelti a polgárok érdeklődését.
 - Figyelemfelkeltő stratégia elindítása az európai polgárok, elsősorban a fiatalok számára, akik a jövő európai polgárai, és 2009-ben fognak először szavazni.
-